

Priorytety branży tytoniowej skupionej w BCC w walce szarą strefą to:

1. **Wprowadzenie kontroli obrotu tytoniem** – od momentu rozpoczęcia uprawy liścia tytoniowego aż do wprowadzenia tytoniu do składu podatkowego.

Obowiązujące przepisy nie zapewniają dostatecznej kontroli produkcji i przepływu surowca tytoniowego przed wprowadzeniem go do składu podatkowego. Niezbędne jest więc wprowadzenie rozwiązań systemowych.

Opowiadamy się za wprowadzeniem ustawowego obowiązku zawierania przez plantatorów tytoniu i grupy producentów tytoniu umów kontraktacyjnych oraz za wprowadzeniem obowiązku ewidencji obrotu suszem tytoniowym.

Rynek uprawy tytoniu od 2010 roku jest jedynie pod częściową kontrolą i dotyczy jedynie 40% rynku upraw tzn. tylko tych plantatorów którzy ubiegają się o dopłaty jakościowe, a nie wszystkich plantatorów tytoniu. Taki stan prawny sprzyja rozwojowi szarej strefy i uderza w legalny rynek wyrobów tytoniowych. Od 2015 roku takiej kontroli w ogóle nie będzie z uwagi na to, że znikną dopłaty jakościowe.

2. **Objęcie podatkiem akcyzowym produkcji papierosów przy użyciu maszyn (automatów, półautomatów) znajdujących się w punktach sprzedaży detalicznej.**
3. **Bardziej intensywne kontrole e-handlu** na portalach ogłoszeniowych – służba celna posiada takie zadanie w swojej strategii działania, ale należałoby te działania zintensyfikować.
4. **Kontrole na bazarach oraz targowiskach** – w ramach prewencyjnych działań od 15 marca br. są prowadzone kontrole, pomimo tego, że zwiększa się liczba ujawnień liczby papierosów, to kontrolujący funkcjonariusze nie powinni być ubrani w mundury Służby Celnej.
5. **Niszczanie maszyn z nielegalnych fabryk, a nie ich sprzedaż na przetargach** – maszyny z nielegalnych fabryk po orzeczeniu ich przepadku przez sąd nie są fizycznie niszczone tylko sprzedawane przez Skarb Państwa na przetargach i z reguły wracają ponownie do szarej strefy.
6. **Zwiększenie sankcji karnych dla osób zajmujących się nielegalnym handlem i nielegalną produkcją wyrobów tytoniowych.**

Sankcje karne w Polsce, w porównaniu z innymi krajami są dużo niższe dlatego np. nielegalna produkcja wyrobów tytoniowych jest opłacalna i obarczona niskim ryzykiem. Wystarczy porównać choćby najwyższe wyroki, jakie zapadały w Polsce i w Czechach.

Polska: 2009 rok. Nielegalna fabryka papierosów w Kuźnicy Piaskowej. Wyroki: od kilku miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu do 3,5 roku pozbawienia wolności, 100 tys. zł grzywny i obowiązek częściowego naprawienia szkody (w kwocie 100 tys. zł).

Polska: 2009 rok. Nielegalna fabryka w Koźuchowie i Dobiegniewie. Wyroki: od 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata do 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat, grzywny w kwotach po 50 tys. zł, obowiązek częściowego naprawienia szkody (w kwotach po 8 tys. zł).

Czechy: 2009 rok. Nielegalna fabryka w czeskiej miejscowości Cheb. Wyroki: po 7,5 roku pozbawienia wolności, około 80 tys. euro grzywny.

Czechy: 2009 rok. Nielegalna fabryka w czeskiej miejscowości Chvalovice. Po 6 lat pozbawienia wolności.

Niezwykle ważna jest też racjonalna i przewidywalna polityka podatkowa w zakresie wyrobów tytoniowych, umożliwiająca przedsiębiorcom planowanie. Racjonalna polityka podatkowa to stopniowe, rozłożone równomiernie w czasie, a nie skokowe i wysokie, podwyżki podatku akcyzowego. Pozwolić na to może jedynie ustalenie planu podwyżek podatku akcyzowego w okresie kilkuletnim, opartego na wzroście poziomu inflacji.

Z zadowoleniem przyjmuje się obecne podejście Ministerstwa Finansów i zrozumienie problemu branży tytoniowej związane z nadmiernymi podwyżkami podatku. Podkreślenia wymaga fakt, że nawet pomimo braku decyzji o podwyżce akcyzy od papierosów w 2015 r. i tak taka podwyżka nastąpi – i to automatycznie – z powodu wzrostu minimalnej stawki akcyzy (100% od średniej ważonej detalicznej ceny sprzedaży z pierwszych 10 miesięcy poprzedniego roku). Podwyżka minimalnej stawki akcyzy dotknie tańsze papierosy, które stanowią ok. 60% rynku.

Kontakt:

Grażyna Sokołowska

przewodnicząca Komisji BCC ds. branży tytoniowej

tel.: tel. +48 22 719 22 25

e-mail: grazyna.sokolowska@bcc.org.pl

BRANŻA WYROBÓW STALOWYCH

W latach 2011-2013 miała miejsce silna ekspansja szarej strefy w zakresie obrotu prętami zbrojeniowymi, uderzająca zarówno w krajowy przemysł hutniczy i branże z nim powiązane, jak również w dochody sektora finansów publicznych. Należy przy tym zaznaczyć, że funkcjonowanie tej strefy było powiązane nie tylko z unikaniem opodatkowania, ale także, a może wręcz przede wszystkim, z przestępczym wyłudzeniem podatku VAT. Jako główne mechanizmy takiego wyłudzenia zostały zidentyfikowane schematy przy wykorzystaniu podmiotów typu MTIC („stupy”), znikających przed odprowadzeniem odliczonego podatku VAT.

Od strony statystycznej, skalę takiej strefy wyłudzeń obrazowała znaczna rozbieżność między strumieniem przywozu raportowanym przez dostawców z innych państw UE i nieraportowanym przez odbiorców z Polski. Widoczne było również zjawisko nadmiernego raportowania wywozu z Polski do państw UE, nieodzwierciedlonego w statystykach o przywozie gromadzonych przez inne państwa UE.

Obraz rynku prętów zbrojeniowych zmieniał się stopniowo w roku 2013, gdy **wzmoczone zostały przez administrację podatkową działania kontrolne** oraz gdy trwały przygotowania do **wdrożenia mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT – jako sprawdzonego w UE narzędzia walki z szarą strefą w obrocie wybranymi produktami**. Od momentu, gdy mechanizm ten zaczął obowiązywać, tj. od października 2013 r., można zauważyć znaczne skurczenie się ww. rozbieżności w raportowaniu strumieni przywozu i wywozu. Dynamicznie wzrosło też zużycie jawne – jego roczna dynamika w czwartym kwartale 2013 r. sięgnęła aż 187,6% rok do roku. Krajowy przemysł hutniczy uruchomił dodatkową produkcję oraz przekierował na rynek krajowy część produkcji dotychczas eksportowanej.

Przełożyło się to zarówno na ożywienie w sektorze hutniczym i branżach z nim współpracujących, jak i na wzrost samego zużycia jawnego, jako bazy podatkowej dla podatku VAT w zakresie prętów zbrojeniowych. Dla oszacowania w jakim stopniu wprowadzenie mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT przełożyło się na efekty makroekonomiczne i fiskalne, przeprowadzono analizę symulacyjną. Sformułowano dwa scenariusze, z których jeden obrazuje dokonane zmiany w prawie, a drugi zakłada, że nie zostałyby one dokonane w horyzoncie do 2015 r. W obu przypadkach wykorzystano prognozę popytu na pręty zbrojeniowe, bazującą na przewidywanej przez Komisję Europejską koniunkturze w sektorze budowlanym. Różnica między oboma scenariuszami obrazuje krańcowy wpływ wprowadzenia mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT w zakresie prętów zbrojeniowych.

Na tej podstawie oszacowano, że dokonane zmiany w prawie spowodowały wzrost produkcji prętów zbrojeniowych o wartości 373 mln zł w 2013 r., 398 mln zł w 2014 r. i 438 mln zł w 2015 r. Zużycie jawne w scenariuszu ze zmianą prawa jest wyższe w 2013 r. o 690 mln zł, a w latach 2014-2015 odpowiednio o 1453 mln zł i 1545 mln zł. W tych dwóch latach poziom

zużycia jawnego jest o 173% wyższy niż w scenariuszu bez zmiany regulacyjnej, co w dużej mierze odzwierciedla dynamikę zaobserwowaną w tym zakresie w ostatnim kwartale 2013 r. Powyższe efekty, związane z dodatkową produkcją oraz ujawnieniem części zużycia prętów zbrojeniowych, przekładają się na wymierne dodatkowe korzyści, odnoszone przez inne niż hutnictwo gałęzie gospodarki oraz sektor finansów publicznych. Analiza w modelu przepływów międzygałęziowych pokazuje, że dodatkowy strumień produkcji prętów zbrojeniowych – po uwzględnieniu efektów pośrednich (zamówienia w innych branżach) i indukowanych (dodatkowe zarobki i wydatki konsumpcyjne pracowników wszystkich branż) – powiększa wartość dodaną brutto łącznie o 245 mln zł w roku 2013, 264 mln zł w roku 2014 i 292 mln zł w 2015 r.

Sektor finansów publicznych czerpie dzięki temu dodatkowe dochody ze wszystkich głównych źródeł. Dodatkowa aktywność gospodarcza, jak również ujawnienie znacznego strumienia zużycia prętów zbrojeniowych, prowadzą do wyższych dochodów z VAT, PIT, CIT, składek na ubezpieczenia społeczne oraz mniej znaczących źródeł (podatki od producentów, akcyza) łącznie o 160,75 mln zł w roku 2013, 337,73 mln zł w 2014 r. oraz 359 mln zł w 2015 r. Gros tych efektów przypada na podatek VAT (odpowiednio 107,66 mln zł, 279,98 mln zł oraz 295,63 mln zł).

Źródło:

** Na podstawie raportu Ernst & Young „Analiza wpływu zmian administracyjnych na wielkość szarej strefy na rynku prętów zbrojeniowych i sytuację sektora finansów publicznych”, 19.03.2014 r.*

Kontakt:

Stefan Dzienniak
prezes zarządu Hutniczej Izby Przemysłowo-Handlowej
tel.: +48 32 788 77 77
e-mail: hiph@hiph.org

BRANŻA PALIWOWA

Przestępczość w obrocie paliwami

Od połowy 2011 roku ma miejsce drastyczny wzrost wyłudzeń podatkowych w obrocie paliwami. Jak wynika z raportu „Strefa wyłudzeń na polskim rynku oleju napędowego”, przygotowanego na zlecenie POPIHN przez firmę doradczą Ernst & Young we współpracy z Kancelarią Bezpieczeństwa Rapacki i Wspólnicy oraz Niemczyk i Wspólnicy, strefa wyłudzeń na rynku oleju napędowego w 2012 roku wyniosła przynajmniej 12,6% szacowanego zużycia oleju napędowego w Polsce (czyli ponad 2 mln m³ ON).

Głównym mechanizmem stosowanym przez przestępców jest wyłudzenie VAT z wykorzystaniem schematu znikającego podmiotu. Szacowane uszczuplenia dochodów państwa w zakresie podatku VAT, akcyzy oraz opłaty paliwowej z tytułu wyłudzeń na rynku oleju napędowego w 2012 wyniosły około 4 miliardów PLN. Na mniejszą skalę problem dotyczy łamania przepisów o podatku akcyzowym oraz paliw takich, jak benzyna czy LPG. Łączne straty budżetu z tytułu działalności przestępczości gospodarczej w obrocie paliwami w 2012 roku oszacowano na ponad 5 mld PLN. Ofiarami strefy wyłudzeń są też uczciwe przedsiębiorstwa które tracą rynek, gdyż nie są w stanie konkurować cenowo z podmiotami działającymi z naruszeniem prawa. Jako główne przyczyny, sprzyjające rozwojowi przestępczości gospodarczej w obrocie paliwami, zidentyfikowano nieszczelności w systemie prawa podatkowego i pozapodatkowego, brak kompleksowego systemu monitorowania nieprawidłowości na rynku produkcji i dystrybucji paliw ciekłych, słabą koordynację działań poszczególnych organów i służb.

Oficjalne dane statystyczne i obserwacje firm członkowskich POPIHN wskazują na dalszy wzrost strefy wyłudzeń w obrocie olejem napędowym w roku 2013 i przekroczenie poziomu 15%. Oceniamy, że w minionym roku budżet państwa – a więc my wszyscy – stracił z tytułu oszustw podatkowych w sektorze paliwowym około 6 miliardów złotych rocznie. W nielegalny obrót paliwem na dużą skalę zaangażowały się zorganizowane grupy przestępcze.

Już dziś paliwa z polskich rafinerii wypierane są z rynku przez paliwo z „czarnej” strefy. W konsekwencji ma miejsce wzrost eksportu polskiego paliwa i tym samym coraz większe uszczuplenie wpływów budżetowych państwa z tytułu należnych podatków od towarów sprzedawanych w kraju. Mniejszy strumień paliw z rafinerii krajowych na rynek wewnętrzny oznacza również konieczność redukcji ilości firm zajmujących się obrotem paliwami w Polsce – w tym dezinvestycji niektórych koncernów międzynarodowych – i nieunikniony wzrost bezrobocia w sektorze producentów, hurtowników, transportu i dystrybucji paliw.

Nasze stanowisko:

Przedsiębiorcy zrzeszeni w Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego wyrażają poparcie dla wszelkich działań, których celem ma być ograniczenie przestępstw podatkowych w obrocie paliwami, niekiedy eufemistycznie nazywanych szarą strefą.

Z zadowoleniem przyjmujemy fakt podpisania 30 stycznia 2014 porozumienia Ministra Spraw Wewnętrznych, Ministra Finansów oraz Prokuratora Generalnego o współpracy w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej. Mamy nadzieję, że intensyfikacja współpracy służb skarbowych, policji, prokuratorów i sądów przyczyni się do efektywniejszego zwalczania rozlewającej się fali wyłudzeń podatkowych.

Cieszą też doniesienia o intensyfikacji kompleksowych kontroli, przeprowadzanych przez służby skarbowe z wykorzystaniem nowoczesnych instrumentów analizy danych.

POPiHN podtrzymuje gotowość do pełnej współpracy z instytucjami administracji państwowej i organami ścigania w zakresie analizy sytuacji na rynku oraz skuteczności podejmowanych działań.

W naszej ocenie przyjęte w 2013 roku przepisy o zmianie podatku od towarów i usług (*Ustawa z dnia 26 lipca 2013 o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw*) w zakresie tzw. solidarnej odpowiedzialności miały jedynie krótkotrwały charakter odstrasżający, a w ostateczności pomogły nawet niektórym nieuczciwym przedsiębiorcom zalegitymizować swoją działalność. Dlatego też branża uważa za niezbędne dalsze uszczelnienie przepisów dotyczących podatku VAT. Wnioskujemy o:

1. objęcie obowiązkiem miesięcznych deklaracji VAT podmiotów wchodzących na rynek sprzedaży paliw;
2. obniżenie wartości, od której dopuszczalne byłoby stosowanie instytucji odpowiedzialności solidarnej do 10.000 PLN;
3. obniżenie do 10.000 PLN wartości dostaw, jako granicy obligatoryjnego miesięcznego deklarowania podatku VAT;
4. zmiana zapisu o rejestrze podmiotów, które wniosły kaucję, w ten sposób, by widoczne były również podmioty, które zostały zeń skreślone przez naczelnika urzędu skarbowego z powodu wniesienia zbyt niskiej kaucji lub też powstania zaległości podatkowych – wraz z podaniem przyczyny skreślenia.

Wyrażamy jednocześnie zadowolenie z zapisów, przyjętych w nowelizacji ustawy *Prawo energetyczne (zawartych w Ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw)*. W naszym odczuciu pozwolą one na wyeliminowanie niewiarygodnych podmiotów z działalności, mającej wpływ na bezpieczeństwo energetyczne Polski.

POPiHN od dawna postuluje stworzenie jednolitej, kompleksowej i częściowo dostępnej publicznie elektronicznej bazy danych, prowadzących działalność w zakresie wytwarzania oraz obrotu hurtowego i detalicznego paliwami (tzw. „platformy paliwowej”), która

pozwoliłaby na efektywniejszą walkę z szarą strefą i innymi naruszeniami prawa w handlu paliwami.

Platforma paliwowa powinna być dostępna „on-line” w trzech trybach dostępu:

1. Dostęp dla przedsiębiorców i klientów (np. możliwość sprawdzenia, czy stacja posiada koncesję i czy była karana za naruszenia przepisów dotyczących jakości paliw);
2. Dostęp dla służb kontrolnych (UDT, IH, nadzór budowlany, straż pożarna, GUM etc.);
3. Dostęp dla organów ścigania i służb podatkowych, podległych MSW i MF – informacje dotyczące wywiązywania się z zobowiązań celno-podatkowych.

Niestety, nasze postulaty w tym zakresie zostały całkowicie pominięte podczas zakończonego 10 czerwca 2014 r. procesu nowelizacji ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw

Należy podkreślić, że w przypadku rynku paliw mamy już do czynienia nie z klasyczną szarą strefą, polegającą przykładowo na zatrudnieniu niani bez umowy czy też braku wydania paragonu, lecz z działalnością kryminalną, którą należałoby raczej określić mianem „czarnej strefy”. Przesłupcy angażujący się w tę działalność prowadzą rodzaj wojny gospodarczej z naszym państwem i jego uczciwymi obywatelami – i nie dzielą się zyskami z kierowcami.

Uważamy, że do w pełni skutecznego zwalczania przestępczości gospodarczej w obrocie paliwami niezbędna jest szybka nowelizacja prawa (w tym eliminacja dostrzeżonych luk w prawie) oraz pełna mobilizacja i koordynacja działań Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległych im instytucji oraz wykorzystanie wszystkich możliwych instrumentów.

Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

Kontakt:

Leszek Wieciech
Prezes-Dyrektor Generalny
Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
ul. Rejtana 17 lok. 36
02-516 Warszawa
tel. (+48) 22 848 4590

